

REZÜMÉK

0452

BERKI Imre

A Határőrség Közvetlen Híradó Zászlóalja az 1956-os forradalom és szabadságharc sodrában

A forradalom és szabadságharc kitörését követően 1956. X. 24-én hajnalban a Rádió megerősítésére löszert szállító konvojban teljesítettek szolgálatot az adyligeti határőr laktanya katonái, akiket súlyos harcok árán visszaszorítottak a 32-esek teréről. A laktanyában maradt bajtársaik megvédték laktanyájukat a nagykovácsi felkelőktől, majd azonosulva a forradalommal megalakították, a Forradalmi Katonai Tanácsot. Kapcsolatba kerültek KIRÁLY Bélával. A szabadságharc leverését követően, pedig részesei lettek a rendszer hagyományt teremtő propaganda gépezetének.

0453

PARÁDI József

A Magyar Királyi Csendőrség a dualizmus kori Magyar Királyság határőrzésében 1891-1918

A Magyar Királyi Csendőrséget 1881-ben hozták létre. A területnek a Magyar Királyság útlevelek köteles határszakaszain diszlokáló őrségeit 1891-ben vonták be a határőrzési teendők ellátásába a zöldhatár őrzésében való részvételük által. A határszéli csendőrség a dualizmus kori Magyar Királyság határőrzésében a legjelentősebb élőerő létszámmal vett részt a többi rendvédelmi testülethez viszonyítva. A határszéli csendőrségnek a zöldhatár őrzésében való bevonása által vált a Magyar Királyság útlevelek köteles határszakaszain a határvonal őrzése kétlépcsősé, mivel a másik lépcsőt a Magyar Királyi Pénzügyőrségnek az érintett határszakaszok mentén tevékenykedő szakaszai alkották. 1912-ben — amikor a határrendőrség és a határszéli csendőrség határőrzési teendőit pontosították, illetve a két testület együttműködését újrászabályozták — a határszéli csendőrség kompetenciájába került a kishatárforgalom ellenőrzése is.

0454

PARÁDI József

Határrendőrség a történelmi Magyarországon 1906-1918

A Magyar Királyi Határrendőrség volt a polgári magyar állam első rendvédelmi testülete, amelynek alapfeladatát a határok őrzése alkotta. Tevékenységi területe elsősorban a magyar-román és magyar-szerb határszakaszra terjedt ki, azonban elsősorban az I. világháború időszakához kapcsolódóan Magyarország többi határszakaszán is tevékenykedett. A testület mérsékelt, néhány száz fős létszámmal működött. A Magyar Királyi Határrendőrség hatásköre azonban kiterjedt volt, mivel irányítási és ellenőrzési jogkörrel rendelkezett a határőrzési tevékenységbe bevont társ rendvédelmi szervezetek határmelléki alakulatainak határőrzési teendőinek ellátása terén. Emellett pedig szükség esetén igénybe vehette a határmelléki önkormányzatok rendvédelmi testületeit is.

0455

SOM F Krisztián

A magyar 1922 M útlevéli 1922-1937

Az útlevel a korabeli útlevelek közül az egyik legkiválóbb alkotás volt az abban alkalmazott biztonsági nyomdatechnikai eljárások tekintetében. Alapvetően megváltozott azonban a helyzet úgy az európai, mint a magyar államhatárok átléphetőségét illetően. Megszűnt az útlevel mentes határátlépés lehetősége, továbbá előtérbe került a vízumadási kötelezettség és emellett számos újításra is sor került — az I. világháború utáni okmány ellenőrzésének a tapasztalatai nyomán — az útlevel tulajdonosának a beazonosíthatósága tekintetében.

0456

SUBA János

Erdély határvédelme 1940-1944

A trianoni békediktátum által elszakított Erdély északi részének a visszacsatolására 1940-ben került sor. Ekkora már a polgári Magyar Állam rendvédelmi struktúrájában a határőrzési teendőket megvalósító szervezetet a Magyar Királyi Honvédség kötelékébe integrálták. A honvédség tehát határ- és határőrzési feladatokat egyaránt ellátott. Kárpátalja és Észak-Erdély visszatért területeinek a Kárpátokban húzódo határai megegyeztek a történelmi Magyarország érintett határszakaszával. Ennek a határszakasznak a védelmére — a Magyar Királyi Honvédségben korábban nem rendszeresített — speciális alakulattípusokat is létrehozottak. Ezek közé tartoztak a határerőd alakulatok mellett a székely lakosság hadra fogható tagjaira alapozott speciális határvédelmi csapatok létrehozása és működtetése is.

0457

VEDŐ Attila

Csendőrök a dualista Magyarország kishatárforgalmának ellenőrzésében 1914-ig

A Magyar Királyi Csendőrség 1891-től vett részt Magyarország határőrzésében. A dualizmus időszakában a magyar-román és a magyar-szerb határ-szakaszokon diszlokáló csendőr őrsők személyi állományába tartozó csendőrök teljesítették határőrzési teendőket is az általános közrendvédelmi feladataik ellátása mellett. 1912-ben pedig — amikor pontosították a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Határrendőrség határőrzési teendőit, illetve a két testület egymáshoz való viszonyát — a Magyar Királyi Csendőrség kompetenciájába került a Magyar Királyság útlevel-köteles határszakaszain a kishatárforgalom ellenőrzése.

0458

ZSIGOVITS László

Vámosok és határőrök a határforgalom ellenőrzésében 1945-2007

A határőrzés Magyarország szuverenitásának mindig egyik fontos tényezője volt, függetlenül a gazdasági, társadalmi, politikai berendezkedéstől. A magyarországi pártállam, majd azt követően a rendszerváltás után is a határok felügyelete a magyar állam fontos feladatai közé tartozott. E feladatkör teljesítésében békeidőben alapvetően két testület vett részt a Határőrség és a Vám- és Pénzügyőrség. A két testület szorosan együttműködött, amely egyrészt záloga volt a határok eredményes őrzésének, másrészt pedig kiküszöbölte a párhuzamosságokat ily módon biztosítva a takarékos működést. A két testület ugyan az alap-feladatrendszerében meghatározottak teljesítését valósította meg, azonban ezt oly módon tette, hogy elősegítette a társ rendvédelmi szervezetek és a magyar állam érintett szakterületeinek az eredményes tevékenységét is.

RESUMEE

0452

Imre BERKI

**Das unmittelbare Nachrichten Bataillon der Grenzwa-
che im Strom der Revolution und des Freiheitskampfes von 1956**

Nach dem Ausbruch der Revolution und des Freiheitskampfes in der Frühe des 24. Oktobers 1956 leisteten die Soldaten der Grenzschutzkaserne Adyliget in einem Munitionstransportkonvoi zur Verstärkung des Radios, die infolge schwerer Kämpfe vom Platz der 32 zurückgedrängt wurden. Die in der Kaserne gebliebenen Kameraden verteidigten die Kaserne vor den Aufständischen von Nagykovácsi. Dann sich mit der Revolution identifizierend bildeten sie den Revolutionären Soldatenrat. Sie kamen in Kontakt mit Béla KIRÁLY. Nach der Niederlage des Freiheitskampfes wurden sie Teil einer Systemtradition schaffenden Propagandamaschinerie.

0453

József PARÁDI

**Die Ungarische Königliche Gendarmerie in der Grenzbewachung
des dualistischen Königreichs Ungarn vom 1891 bis 1918**

Die Ungarische Königliche Gendarmerie entstand im Jahr 1881. 1891 wurden die an den nur mit Reisepässen zu passierenden Grenzabschnitten des Königreichs Ungarn stationierten Wachposten der Organisation in das Versehen des Aufgabens der Grenzwa- che durch die Teilnahme der Bewachung der grünen Grenze einbezogen. An der Grenzbewachung des dualistischen Königreichs Ungarn nahm die Grenzgendarmarie mit bedeutendsten Personenanzahl im Vergleich zu den anderen Ordnungsschutzorganen teil. Bei der Grenzbewachung bedeutete die Grenzgendarmarie durch ihre Einbeziehung in die Bewachung der grünen Grenze der nur mit Reisepass zu passierenden Grenzabschnitte des Königreichs Ungarn die zweite Stufe, da die erste Stufe die an den betroffenen Grenzabschnitten agierenden Einheiten der Ungarischen Königlichen Finanzwa- che ausmachten. 1912, als die Grenzwa- che und die Grenzgendarmarie ihre Aufgabenbereiche präzisier- ten, bzw. die zwei Körperschaften ihre Zusammenarbeit neu regelten, geriet auch die Kontrolle des Kleinen Grenzver- kehrs in die Kompetenz der Grenzgendarmarie.

0454

József PARÁDI

Die Grenzpolizei im historischen Ungarn 1906-1918

Die Ungarische Königliche Grenzwa- che war das erste Ordnungsschutzorgan des bürgerlichen ungarischen Staates, dessen grundlegende Aufgabe die Bewachung der Grenzen darstellte. Die Tätigkeit bezog sich vor allem auf die ungarisch-rumä- nischen und ungarisch-serbischen Grenzabschnitte, aber auch an den anderen Grenzabschnitten von Ungarn im Zusam- menhang mit dem Zeitabschnitt des Ersten Weltkriegs. Die Organisation funktionierte mit einer gemäßigten Personenanzahl von einigen 100 Personen. Der Zuständigkeitsbereich der Ungarischen Königlichen Grenzwa- che jedoch war breit, da sie über Führungs- und Kontrollrecht auf dem Gebiet des Versehens der Grenzschutzaufgaben der an den Grenzen stationier- ten und in die Grenzbewachung einbezogenen Grenzeinheiten der Partnerordnungsschutzorganisationen verfügte. Dane- ben konnten bei Bedarf auch die Ordnungsschutzorgane der Grenzgemeinden in Anspruch genommen werden.

0455

Krisztián SOM

Der ungarische Reisepass 1922 M vom 1922 bis 1937

Der Reisepass war unter den damaligen Reisepässen eines der ausgezeichnetsten Werke hinsichtlich der angewandten Sicherheitsdrucktechnik. Grundsätzlich änderte sich jedoch die Lage bezüglich der Möglichkeiten des Übertritts der europäischen und auch der ungarischen Grenzen. Die Möglichkeit des Grenzübertritts ohne Reisepass wurde abgeschafft, ferner trat die Visumpflicht immer mehr in den Vordergrund und eine Reihe von Neuerungen wurden unternommen - infolge der Erfahrungen bei der Kontrolle von Reisedokumenten im Ersten Weltkrieg - bezüglich der Identifizierungs- möglichkeit des Passinhabers.

0456

János SUBA

Der Grenzschutz von Siebenbürgen 1940-1944

Die Rückangliederung des durch das Friedensdiktat abgetrennten Nördlichen Teils von Siebenbürgen geschah im Jahr 1940. Zu dieser Zeit war in der Ordnungsschutzstruktur des Ungarischen Bürgerlichen Staates die Grenzschutzaufgaben versehende Organisation bereits in den Verband des Ungarischen Königlichen Heeres integriert. Das Heer versah also Grenzschutz als auch Grenzbewachungsaufgaben. Die Grenzen in den Karpaten der zurückgelangten Gebiete von Transkarpatien und Siebenbürgen stimmten mit den Grenzabschnitten des historischen Ungarns überein. Zum Schutz dieses Grenzabschnitts - im Ungarischen Königlichen Heer früher nicht im System - wurden spezielle Einheitstypen geschaffen. Dazu gehörten neben denn fest stationierten Grenztruppen auch die Schaffung und der Einsatz von speziellen Grenzschutztruppen, die sich auf die einsetzbare Bevölkerung von Siebenbürgen stütze.

0457

Attila VEDÓ

Die Gendarmen bei der Kontrolle des Kleinen Grenzverkehrs im dualistischen Ungarn bis 1914

Die Ungarische Königliche Gendarmerie nahm von 1891 an der Grenzbewachung von Ungarn teil. In der Zeit des Dualismus versahen an der ungarisch-rumänischen und ungarisch-serbischen Grenze die Gendarmen der an die Grenze versetzten Gendarmeriewachposten neben den allgemeinen Ordnungsschutzaufgaben auch Grenzschutzaufgaben. 1912 - als die Grenzschutzaufgaben der Ungarischen Königlichen Gendarmerie und der Ungarischen Königlichen Grenzwa- che präzisiert wurden, bzw. das Verhältnis der beiden Körperschaften zueinander - gelangte in die Kompetenz der Un- garischen Königlichen Gendarmerie die Kontrolle des kleinen Grenzverkehrs an den Grenzabschnitten mit Reisepasspflicht des Königreich Ungarns.

0458

László ZSIGOVITS

Die Zollbeamten und die Grenzpolizisten bei der Kontrolle des Grenzverkehrs 1945-2007

Die Souveränität des Grenzschutzes in Ungarn war stets ein wichtiger Faktor, unabhängig von der wirtschaftlichen, gesellschaftlichen, politischen Form. Im ungarischen Parteistaat, und auch später nach der Wende zählte die Kontrolle der Grenzen zu den wichtigen Aufgaben des ungarischen Staates. An der Diensterfüllung in diesem Aufgabenkreis waren in Friedenszeiten grundsätzlich zwei Organe beteiligt, der Grenzschutz und die Zoll- und Finanzwache. Die beiden Organe arbeiteten eng zusammen, was einerseits der Pfand für den erfolgreichen Grenzschutz war, andererseits konnten Paralleltäten vermieden, und so ein sparsames Funktionieren sichert werden. Die beiden Organe erfüllten zwar die im Grundaufgabensystem festgelegten Aufgaben, dies taten sie aber auf solche Art und Weise, dass sie dadurch die erfolgreiche Tätigkeit der Ordnungsschutz-Partnerorganisationen und auch die der betroffenen Fachbehörden des ungarischen Staates unterstützten.

RÉSUMÉ

0452

Imre BERKI**Signal Corps of the Border Patrols in the Course of the Hungarian Revolution in 1956**

After the outbreak of the revolution on 24th of October 1956 the border patrols of Adyliget accomplished their service in a convoy, which was carrying munition for the reinforcement of the Radio. They were pushed back in heavy fight on the Square of 32. Their fellows remained in the caserne and defended the barracks from the revolutionaries of Nagykovácsi. Later, accepting the claims of the revolution, they formed the revolutionary council and made contact with Béla Király. After the repression of the revolution they became the part of the propaganda system of the Communist regime.

0453

PARÁDI József**The Hungarian Royal Gendarmerie in border security of Hungarian Kingdom in dualism era, 1891-1918**

The Royal Hungarian Gendarmerie was established in 1881. The posts of the body involved in border control tasks demands in 1891 by the border guarding the green participation. The Royal Hungarian Gendarmerie's frontier section of the Hungarian Kingdom's border guarding had been the largest number of employees in manpower compared to other law enforcement bodies in dualism era. The frontier guards became quiet by its involvement in the custody of the green border of the Hungarian Kingdom passport, bound section of the boundary guarding two steps because the other steps of the Hungarian Royal Finance Guard along the border sections in question constituted operating phases. In 1912 - when the border-guard system and the frontier gendarmerie, border control tasks clarified and cooperation between the two bodies re-regulated - the frontier gendarmerie took control of the competence of local border traffic.

0454

PARÁDI József**Border Police in historical Hungary 1906-1918**

The Royal Hungarian Border Police was the first law enforcement body of the Hungarian civilian government whose main task of the effects-rok created custody. Focus is primarily on the Hungarian-Romanian and Hungarian-Serbian-storage section when spread out, but primarily worked in other border section related to World War I period in Hungary as well. The board worked to moderate, a few hundred a staff. However, the Hungarian Royal Border Police powers were extensive, with our management and control powers possessed in the field of border surveillance activities involved in law enforcement organizations co-littoral border troops of border control tasks. It will also draw on the border littoral municipalities law enforcement bodies if necessary.

0455

Krisztián SOM**The Hungarian passport type '1922', from 1922 until 1937**

This passport was one of the best products in that period in point of security printing and manufacturing methods. The crossing of European and Hungarian borders had changed fundamentally. The former possibility of bordercrossing without passports was abolished, and obligation of visas came to the front. In addition several innovations were introduced to check genuineness of passports and to identify more efficient the bearers of documents, based on experiences of examination of travel documents during the First World War.

0456

SUBA János**Transylvania border protection 1940-1944**

The north part of enemy-occupied Transylvania by dictate peace treaty Trianon was reannexed to Hungarian Kingdom in 1940. At this time the border security organisation of the Hungarian Kingdom's law enforcement structure, was integrated to the Hungarian Royal Army. So the Hungarian Royal Army was with both tasks of border protection and border security too. The border line of Ruthenia and North Transylvania's reannexed parts, which ran in the Carpathian Mountains, were the same as the relevant boundaries of the historical Hungary. Also, special types of forces were created for the defence of this border segment, what included the battle near the border forces which were based on those members of the Seklers population who could be called into military service.

0457

VEDÓ Attila**Gendarmes in Hungary dualist local border traffic monitoring until 1914**

The Hungarian Royal Gendarmerie was part in Hungarian border protection from 1891. In dualism period the members of the Hungarian royal Gendarmerie's sentinel posts were border protection tasks on the Hungarian-Romanian and Hungarian-Serbian borders in addition to supplying the general public protection tasks. In 1912 — when clarified the Hungarian Royal Gendarmerie and the Royal Hungarian Border Police border control duties and the relationship between the two bodies to each other — was the Royal Hungarian Gendarmerie competence of the Hungarian Kingdom passport-bound-sections of the control of the local border traffic.

0458

László ZSIGOVITS**Customs officers and border guards in the control of the border 1945-2007.**

The control of the borders was the Hungarian state's important task in any economic, social, political system. The border guards and the customs officers performed this task fundamentally. The two organizations insured the firm control of the borders. They collaborated successfully. They eliminated the parallelism. The two organizations furthered the law enforcement with this. He favored the work of the authorities making the execution of the Hungarian state's basic propositions.

